

Knap 30 år gammel og syg af arbejdet

Kvinder er yngre end mænd, når de bliver ramt af sygdomme, som skyldes arbejdet.

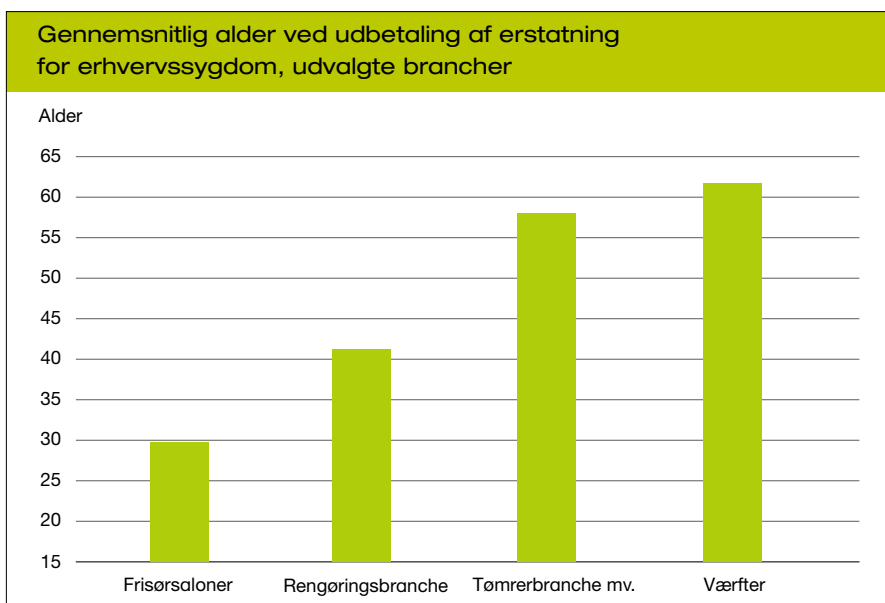
Faktisk er mændene hele ti år ældre end kvinderne, når de får erstatning for, at deres arbejde har gjort dem syge. Mens mænd i gennemsnit er 53 år, når de får udbetalt en erstatning, så er kvinder kun 43 år.

Det viser en ny opgørelse fra Arbejdsmarkedets Erhvervssygdomssikring (AES), der udbetaler erstatninger til personer, som har fået anerkendt, at de er blevet syge af deres arbejde. Opgørelsen dækker alle erstatninger i form af udbetalt méngodtgørelse i perioden 2004-2009.

Det fremgår, at der er meget markante forskelle på, hvornår en sygdom bryder ud i de typiske kvinde- og mandefag.

I forhold til alder ser det værst ud i frisørsalonerne. Her rammer sygdom de ansatte i en meget ung alder: Knap 30 år – eller præcis 29,8 år – var den gennemsnitlige alder på de, der i perioden 2004-2009 fik udbetalt en erstatning i form af méngodtgørelse.

I den modsatte ende af spektret ligger

Det er i kvindefagene at erhvervssygdommene rammer tidligst. Derfor er kvinder i gennemsnit yngre end mænd, når de rammes af en sygdom. Mænd rammes dog oftere end kvinder. Omkring 60 procent af de, der får en erstatning, er mænd.

Note: Frisør og rengøring er de to brancher med lavest erstatningsalder blandt de 16 brancher med flest erhvervssygdomme. Tømrer og værftsarbejdere er dem med højest erstatningsalder.

tømrerbranchen og værftsindustrien. Også her er der opstået mange erhvervssygdomme, men til forskel fra frisørerne, så er de ansatte i gennemsnit henholdsvis 58 og 61 år, når de får tildelt en erstatning.

Branchen – ikke kønnet

Ifølge Palle Ørbæk, der er direktør for

det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø, er forklaringen på, at kvinder rammes tidligere end mænd ikke kønnet. Det er derimod erhvervsvalget – altså branchen – der giver forskellen: »Sygdommene rammer uafhængigt af køn. Mandlige frisører bliver fx hurtigt syge ligesom kvindelige. Det er erhvervet og ikke kønnet, der er ►

► afgørende for, hvornår skaden rammer,« siger han.

Forklaringen er ifølge Palle Ørbæk, at sygdommens karakter har tæt sammenhæng med, hvornår skaden rammer: »Rent medicinsk er det sådan, at fx hudlidelser som følge af kontakt med kemikalier viser sig meget hurtigt – måske efter ganske få år. Omvendt vil en række andre skader – fx slid på bevægeapparatet og kræft – være mange år om at udvikle sig, hvorfor skaden rammer sent.«

Hårfarve er skurken

Ifølge frisørforbundets formand, Poul Monggaard, er der en central forklaring på frisørers tidlige arbejdsskader: »Hårfarver er den store synder. Hvis folk kunne leve med deres grå hår, ville vi ikke se nær så mange skader som i dag.«

Han peger på, at arbejdsskader, som rammer frisører, meget ofte er hudlidelser, der opstår på grund af kontakt med farlige stoffer – især hårfarve: »Det er lidt grotesk. Hårfarver bliver betragtet som kosmetik af EU, derfor er det tilladt. Hvis man havde betragtet farverne som det, det er – nemlig kemikalier – så ville EU-reglerne være skrappe,« siger Poul Monggaard.

Et af de steder, hvor de arbejdsrelaterede sygdomme rammer de lidt ældre, er hos tømrerne.

Ifølge Stephan Petersen, socialkonsulent i Forbundet Træ-Industri-Byg, er den store synder, ud over arbejdsulykker, slitage på kroppen: »Vores medlemmer rammes ofte af nedslidning af bevægeapparatet og diskusprolaps – og begge dele rammer typisk relativt sent i arbejdslivet.«

Han pointerer, at der er en vej til at bekæmpe nedslidningen: »Byggeplanlægning, så belastende arbejde minimeres og så man bruger nødvendige hjælpemidler, er vejen frem. Men så handler det også om, at tømrere, der begynder at få fysiske symptomer, skynder sig til lægen i stedet for at arbejde videre på fuld kraft i et misforstået Tarzan-syndrom,« siger Stephan Petersen.

Kun erstatning for erhvervssygdomme

AES er en forsikring, der er målrettet erhvervssygdomme. Det vil sige sygdomme, der – i modsætning til arbejdsulykker – skyldes længere tids påvirkning. Det førte til udbetaling af 5.100 erstatninger i 2009.

Hvis man får en erstatning fra AES er det, ifølge Ellen Dalsgaard Zdravkovic, kundechef i AES, ikke nødvendigvis ensbetydende med et fuldt stop for et videre arbejdsliv.

»Godtgørelsen får man for de mén, man har pådraget sig som følge af arbejdet

Gennemsnitlig alder ved udbetaling af erstatning

Hudsygdomme	40 år
Astma, rhinitis, allergi m.v.	42 år
Psykiske sygdomme	47 år
Sygdomme i bevægeapparatet	48 år
Andre sygdomme	49 år
<u>Gennemsnit af alle</u>	<u>49 år</u>
Vibrationssygdomme	50 år
Rygsygdomme	52 år
Opløsningsmiddelforgiftninger	57 år
Høresygdomme	60 år
Kræftsygdomme	66 år
Lungesygdomme	66 år

Det fremgår af tabellen, hvornår i livet en bestemt slags sygdom typisk kan give anledning til en erstatning – en såkaldt mén-godtgørelse. Mens hudlidelser, astma og allergier opstår tidligt i livet, optræder høre-, kræft- og lungelidelser tæt på pensionsalderen.

Note: Gennemsnitsalder for mén-godtgørelse udbetalt i perioden 2004-2009.

– altså varige symptomer, der medfører smerter eller på anden måde nedsætter livskvaliteten. Derfor kan man godt have bevaret sin fulde erhvervsevne. Hvis man fx har tabt hørelse på grund af larmende maskiner, kan man stadig passe maskinen – der er altså ikke noget tab af erhvervsevne. Men resten af livet må man leve med et høretab – derfor er man berettiget til godtgørelse,« siger Ellen Dalsgaard Zdravkovic.